

Türkiye Cümhuriyeti ile Yugoslavya Kırallığı arasında 28 birinci teşrin 1936 tarihinde imza edilmiş olan ikamet mukavelenamesinin tasdikına dair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 22/XII/1936 - Sayı : 3488)

No.
3076

Kabul tarihi
7 - XII - 1936

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cümhuriyeti ile Yugoslavya Kırallığı Hükûmeti arasında Ankarada 28 teşrinievvel 1936 tarihinde akid ve imza edilmiş olan ikamet mukavelenamesi kabul ve tasdik olunmuştur.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun hükümlerinin icrasına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

9 kânunuevvel 1936

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ İLE YUGOSLAVYA KIRALLIĞI ARASINDA AKTEDİLEN İKAMET MUKAVELENAMESİ

Bir taraftan

Türkiye Reisiçümhuru,

Diğer taraftan

Majeste Yugoslavya Kırallı,

Türkiyede Yugoslavya tebaasının ve Yugoslavyada Türkiye yurddaşlarının ikamet şartlarını tanzim etmek arzusu ile mütehasis bulduklarındanbu hususta bir mukavele aktine karar vermişler ve murahhasları olarak :

Türkiye Reisiçümhuru :

Büyük elçi ve Hariciye bakanlığı Kâtibi umumisi Numan Menemencioğluyu

ve

Majeste Yugoslavya Kırallı :

Yugoslavyanın Fevkalâde murahhas ve elçisi, Mösyö Branko Lazarevitchi

tain buyurmuşlardır.

Müşarünileyh murahhaslar muteber ve usulüne muvafık görülen salâhiyetnamelerini teati ettikten sonra aşağıdaki ahkâmı kararlaştırmışlardır :

Umumî ahkâm

Madde — 1

İşbu mukavelenamenin Âkidlerden birinin tebaasile şirketlerinin ikamet şartlarına müteallik her hükmü diğerinin tebaasile şirketleri hakkında meri olacak tam bir müteakabiliyet şartı sarihine tâbidir .

Madde — 2

Âkid Tarafların herbirinin tebaası diğer taraf ülkesinde ikamet hakkını haiz olacak ve binnetice memlekette cari ahkâmı kanuniye ve nizamata dairesinde, serbestçe gidip gelmeğe ve dolaşmağa mezun bulunacaklardır.

İkametleri bahsinde en ziyade müsaadeye mazhar millet tebaası gibi muamele görecekler ve diğer Âkid Taraf ülkesinde ikamet hakları ancak memleketin dahilî ve haricî emniyetine müteallik sebebler dolayısıyla kanunî bir hüküm neticesinde veyahud zabıtaî ahlâkiye, zabıtaî sıhhiye veya dilencilik haklarındaki kanun veya nizamlarına tevfikân geri alınabilecektir.

Madde — 3

Âkid Taraflardan herbirinin tebaası diğerinin ülkesinde, mevzuatı kanuniyelerile muayyen olanlar müstesna olmak üzere, menkul ve gayrimenkul her nevi emvali, en ziyade müsaadeye mazhar millet tebaasına aid aynı şartlar dairesinde, ve memleketin kavanin ve nizamata tevfikân, ihraz, tasarruf ve ferag etmek hakkını haiz olacaklardır. Tebaai mezkûrenin en ziyade müsaadeye mazhar millet tebaasına aid aynı şartlar dairesinde alım, satım, hibe, devir ve ferag, evlenme, vasiyet ve veraset tarikile veya diğer her suretle emvali mezkûre üzerinde serbestçe hakkı tasarrufları olabilecektir.

Bu tebaa marûzzikir ahvalde, her ne nam ile olursa olsun, tebaai mahalliye için konulmuş ve konulacak olanlardan başka veya daha yüksek mükellefiyetlere, resimlere veya vergilere tâbi tutulmıyacaklardır.

Madde — 4

Âkid Taraflardan herbirinin tebaası, en ziyade müsaadeye mazhar millet tebaasına aid aynı şartlar dahilinde, diğer taraf ülkesinde, memleketin kavanin ve nizamata uygun olmak şartile, her türlü sanat ve ticaret icrası ve herhangi bir hıfız ve mesleke sülûk etmek hakkını haiz olacaktır.

Madde — 5

Âkid Taraflardan birinin ülkesinde usulü dairesinde teessüs etmiş olan ticarî, sınaî ve malî şirketler - nakliye ve sigorta şirketleri de dahil olmak üzere - diğer Tarafça tanılacaktır.

İşbu şirketler, teşekküllerine ve ehliyetlerine ve dava ikame ve defetmek haklarına aid hususatta kendi millî kanunları dairesinde muamele göreceklere.

İşbu şirketler, diğer Taraf ülkesinde, mevzu ve vazedilecek kanunlar ahkâmına tebaiyet şartile icrayı ticaret ve sanat etmek hususunda en ziyade müsaadeye mazhar millet şirketlerinin haiz oldukları aynı hukuka malik olacaklardır.

İşbu şirketler, memleket ahkâmı kanuniyesinin tayin ettiği çerçeveye ve usuller dahilinde ticaret ve sanatlarının icrası için muktazi her türlü menkul ve gayrimenkul emvale tasarruf hususunda en ziyade müsaadeye mazhar millet şirketlerinin haiz oldukları hukuka malik olacaklardır. Şu kadar ki bu tasarruflar mezkûr şirketlerin hedefini teşkil etmeye.

Madde — 6

Âkid Taraflardan birinin tebaası, diğer Taraf ülkesinde hizmeti askeriye müteallik kanunlara tâbi olmayacaklardır. Bunlar, hizmeti askeriye yerine kaim olan bütün hizmet ve mecburiyet veyahud mükellefiyetten müstesnadırlar.

Madde — 7

Menfaati ammeye müstenid olduğu kanunen mütehakkak bir sebep bulunmadıkça ve tebaai mahal-

liyye verilen tazminat kadar tazminat verilmedikçe Âkid Taraflardan birinin tebaasının diğ er Tarafın arazisinde emvali istimlâk veya muvakkaten olsun bunlar mallarındaki hakkı intifalarından mahrum edilmeyeceklerdir. Evvelce ilân edilmedikçe hiç bir istimlâk muamelesi yapılmayacaktır.

Madde — 8

Âkidlerden birinin arazısı üzerinde ikamet ve yerleşmek, her türlü ticaret, sınaat, küçük sanat, işletme işini icra veya her nevi faaliyette bulunmak için diğ er Taraf tebaası, en ziyade müsaadeye mazhar millet tebaasının tâbi oldukları rüsumdan (vergiler ve gümrük resimleri), aidattan (bu aidat vergilere mümasil veya sair tekâlif mahiyetinde olmak şartile) başkasına veya daha yükseğine tâbi tutulmıyacaklardır.

Enebi memlekette yerleşmiş olub diğ er Taraf arazisinden geçerken her hangi bir işle iştigale koyulan Âkid Taraflardan birinin tebaası, en ziyade müsaadeye mazhar millet tebaasının, meri mahallî kavanini maliye mucibince aynı mahiyet ve ehemmiyetteki meşguliyetler için tâbi oldukları rüsum (vergiler ve gümrük rüsumu) ve aidattan - bunlar diğ er mümasil vergi ve tekâlife müşabih olmak şartile - gayri ve daha ağır hiç bir resim veya tekâlife tâbi tutulmıyacaklardır.

Âkid Taraflardan birinin tebaasının diğ er Taraf arazisindeki emval, hukuk ve menafi, gerek işbu emvalin ihraz, tasarruf ve intifaz, ve gerek bunların ferağ, intikal ve veraset tarikile tasarruf ve intifa hususlarında tebaai mahalliyyenin emval, hukuk ve menafiine mevzu olanlardan başka veya daha yüksek hiç bir mükellefiyete, rüsum, yahud bilvasıta veya bilâvasıta vergiye tâbi tutulmıyacaklardır.

Âkid Taraflar tebaası sattıkları mallarının esmanını veya mallarını, memlekette cari ahkâmı kanuniye kaydi altında serbestçe ihraç etmeğe mezun olacaklar ve bundan dolayı enebi olmaları sebebiyle, mahallî tebaanın tediyeye edecekleri vergi, hare ve aidattan daha yükseğine tâbi tutulmıyacaklardır.

Madde — 9

Âkid Taraflardan birinin kanunlarına göre teşkil olunub 5 nci maddede derpiş olunan şerait dairesinde diğ er Taraf arazisinde yerleşen veya icrayı faaliyet eden ticarî, sınaî veya malî şirketlerle, sigorta ve nakliye şirketleri; millî şirketlerin tâbi oldukları mümasil vergi ve mükellefiyetlerden gayri bir gûna resim (vergi ve gümrük rüsumu) ve aidata tâbi tutulmıyacaklardır.

Beşinci maddede derpiş edilen şartlar dairesinde diğ er Taraf arazisinde yerleşen veya icrayı faaliyet eyliyen, Âkid Taraflardan birine mensub banka şubeleri, acentalar ve diğ er firma veya şirketlerin mümessillikleri hakkında da aynı hükümler tatbik olunacaktır. Şurası mukarrerdir ki, işbu teşebbüs ve şirketlerin idare merkezleri diğ er Taraf arazisinde bulunduğu takdirde bunlardan alınacak vergi miktarı; mezkûr şubeler, acentalar ve mümessilliklerin bu memlekete muhtas hakikî sermayeleri veya bunların bu memlekette temin eyledikleri hakikî menafi ve gelirleri üzerinden tayin olunacaktır.

Madde — 10

Âkid Taraflardan birinin Hükûmeti tarafından herhangi mahiyette veya herhangi nam altında olursa olsun vergi muafiyeti ihdas olunursa, bu muafiyet, arazisi üzerinde yerleşmiş olan diğ er Tarafın tebaa veya şirketlerine, en ziyade mazharı müsaade millet tebaası veya şirketleri nisillü bahşolunacaktır. Bu hüküm, Devlet tarafından kurulan müessesata veya bir âmme hizmetini deruhde eden imtiyazlı şirketlere bahşedilmiş olan vergi muafiyetinden istifade için bir talep dermeyanına cevaz veremez.

Madde — 11

8 ve 10 neu maddelerde mezkûr bütün mevad hakkında vilâyetler ve mahallî idarelerce Âkid

Taraflar tebaalarına tarhedilecek rüsum (Vargiler ve gümrük resimleri) aidat ve buna mümasil vergi ve diğer tekâlif miktarı, yerli tebaaya yükletilenden başka veya daha yüksek olmayacaktır.

Madde — 12

Âkid Taraflardan biri tarafından, kendi toprağında yerleşmiş veya orada icrayi faaliyet etmekte bulunmuş olan diğer Taraf tebaaları, harb zarureti yüzünden yapılan ve bütün yabancılarından istenmeyen cebri istikraz veya diğer istisnaî tarhiyatın hiç biri ile mükellef tutulmayacaktır.

Nihaî ahkâm

Madde — 13

İşbu mukavele, tasdiknamelerin teatisi tarihinden bir ay sonra meriyete girecek ve müddeti üç sene olacaktır. Bu müddetin müdurundan en az altı ay evvel Âkid Taraflardan biri veya diğeri tarafından mefshiyeti ihbar edilmeyse feshinin ihbarına değin meriyette kalacak, feshinin ihbarı halinde dahi yine altı ay müddetle hükmü cari olacaktır.

İşbu mukavele tasdik olunacak ve tasdiknameler mümkün mertebe süratle Belgradta teati edilecektir.

Tasdikanılmakal, iki Taraf murahhasları bu mukaveleyi imzalamışlar ve mühürlemişlerdir.

Ankarada 28 teşrinievvel 1936 tarihinde iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

N. Menemencioğlu

Branko Lazarevitch

<i>Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	8 - XII - 1936 ve 1/644
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhur Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	9 - XII - 1936 ve 4/971
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cild ve sayfa numaraları</i>	:	Cild Sayfa 13 46,68,88 14 28,32:35